

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 15/19

Λουξεμβούργο, 26 Φεβρουαρίου 2019

Απόφαση στην υπόθεση C-497/17
Œuvre d'assistance aux bêtes d'abattoirs (OABA) κατά Ministre de
l'Agriculture et de l'Alimentation, Bionoor, Ecocert France, Institut national de
l'origine et de la qualité (INAO)

**Το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν μπορεί να
τίθεται επί κρεάτων που προέρχονται από ζώα τα οποία εσφάγησαν χωρίς
προηγούμενη αναισθητοποίηση στο πλαίσιο λατρευτικών τύπων**

*Μια τέτοια πρακτική σφαγής δεν ανταποκρίνεται στα υψηλότερα πρότυπα καλής μεταχείρισης των
ζώων*

Το 2012, το γαλλικό σωματείο Œuvre d'assistance aux bêtes d'abattoirs (OABA) υπέβαλε στον Υπουργό Γεωργίας και Τροφίμων (Γαλλία) αίτηση με την οποία ζητούσε να απαγορευτεί η χρήση της ένδειξης «βιολογική γεωργία» στη διαφήμιση και τη συσκευασία μπιφτεκιών από βοδινό κιμά τα οποία είχαν πιστοποιηθεί ως «χαλάλ» και προέρχονταν από ζώα τα οποία εσφάγησαν χωρίς προηγούμενη αναισθητοποίηση.

Ο οικείος οργανισμός πιστοποίησης, Ecocert, απέρριψε σιωπηρά την αίτηση του OABA και το αρμόδιο δικαστήριο απέρριψε την αίτηση ακυρώσεως του OABA.

Το Cour administrative d'appel de Versailles (διοικητικό εφετείο Βερσαλλιών, Γαλλία), επιληφθέν της διαφοράς, ρωτά το Δικαστήριο αν οι εφαρμοστέοι κανόνες του δικαίου της Ένωσης, που απορρέουν ιδίως από τον κανονισμό για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων¹ και από τον κανονισμό εφαρμογής του², καθώς και από τον κανονισμό για την προστασία των ζώων κατά τη θανάτωσή τους³, πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι επιτρέπουν ή απαγορεύουν τη «χορήγηση της ευρωπαϊκής ένδειξης «βιολογική γεωργία» σε προϊόντα από ζώα που εσφάγησαν χωρίς προηγούμενη αναισθητοποίηση στο πλαίσιο λατρευτικών τύπων.

Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι ο νομοθέτης της Ένωσης υπογραμμίζει επανειλημμένως, στους επίμαχους κανονισμούς, τη βούλησή του να διασφαλίσει υψηλό επίπεδο καλής διαβίωσης των ζώων στο πλαίσιο αυτού του τρόπου παραγωγής, ο οποίος χαρακτηρίζεται από την τήρηση ενισχυμένων προτύπων για τη μεταχείριση των ζώων σε όλους τους χώρους και σε όλα τα στάδια της παραγωγής αυτής όπου η μεταχείριση αυτή είναι δυνατό να βελτιωθεί περισσότερο, ακόμη και κατά τη σφαγή.

Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι επιστημονικές μελέτες έχουν αποδείξει ότι η αναισθητοποίηση αποτελεί τη μέθοδο που προσβάλλει στον μικρότερο δυνατό βαθμό την καλή μεταχείριση των ζώων κατά τη σφαγή.

Το Δικαστήριο επισημαίνει στη συνέχεια ότι η τέλεση λατρευτικού τύπου σφαγής, στο πλαίσιο της οποίας το ζώο ενδεχομένως θανατώνεται χωρίς προηγούμενη αναισθητοποίηση και η οποία

¹ Κανονισμός (ΕΚ) 834/2007 του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 2007, για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 2092/91 (ΕΕ 2007, L 189, σ. 1).

² Κανονισμός (ΕΚ) 889/2008 της Επιτροπής, της 5ης Σεπτεμβρίου 2008, σχετικά με τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) 834/2007 του Συμβουλίου για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων όσον αφορά τον βιολογικό τρόπο παραγωγής, την επισήμανση και τον έλεγχο των προϊόντων (ΕΕ 2008, L 250, σ. 1).

³ Κανονισμός (ΕΚ) 1099/2009 του Συμβουλίου, της 24ης Σεπτεμβρίου 2009, για την προστασία των ζώων κατά τη θανάτωσή τους (ΕΕ 2009, L, 303, σ. 1).

επιτρέπεται κατ' εξαίρεση στην Ένωση, μόνον προκειμένου να διασφαλιστεί ο σεβασμός της θρησκευτικής ελευθερίας, δεν είναι ικανή να περιορίσει τον πόνο, την αγωνία και την ταλαιπωρία του ζώου κατά τρόπο εξίσου αποτελεσματικό με τη σφαγή κατόπιν αναισθητοποίησης. Πράγματι, η αναισθητοποίηση είναι αναγκαία προκειμένου να επιφέρει απώλεια της αισθητηριακής αντίληψης και της ευαισθησίας του ζώου, ικανή να περιορίσει σημαντικά την ταλαιπωρία του.

Το Δικαστήριο τονίζει, συναφώς, ότι, μολονότι για τη σφαγή χωρίς προηγούμενη αναισθητοποίηση απαιτείται ο λαιμός του ζώου να κόβεται με ακρίβεια με αιχμηρό μαχαίρι ώστε να περιορίζεται κατά το δυνατόν η ταλαιπωρία του, η χρήση μιας τέτοιας μεθόδου δεν μπορεί ωστόσο να περιορίσει στο ελάχιστο την ταλαιπωρία του ζώου.

Επομένως, το Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι ιδιαίτερες μέθοδοι σφαγής που προβλέπονται από λατρευτικούς τύπους, στο πλαίσιο των οποίων η σφαγή πραγματοποιείται χωρίς προηγούμενη αναισθητοποίηση, δεν ισοδυναμούν, όσον αφορά τη διασφάλιση υψηλού επιπέδου καλής μεταχείρισης των ζώων κατά τη θανάτωσή τους, με τη μέθοδο σφαγής κατόπιν προηγούμενης αναισθητοποίησης, την οποία επιβάλλει κατ' αρχήν το δίκαιο της Ένωσης.

Τέλος, το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι ο σκοπός των κανόνων της Ένωσης σχετικά με την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων συνίσταται στη «διατήρηση και τη δικαίωση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών στα προϊόντα με ετικέτα που δηλώνει ότι είναι βιολογικά» και διαπιστώνει ότι είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι παρέχεται στους καταναλωτές η εγγύηση ότι τα προϊόντα που φέρουν το λογότυπο βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο οποίο αναφέρεται στην πραγματικότητα το αιτούν δικαστήριο, έχουν όντως παραχθεί σύμφωνα με τα υψηλότερα πρότυπα, ιδίως όσον αφορά την καλή μεταχείριση των ζώων.

Συνεπώς, το Δικαστήριο εκτιμά ότι οι κανόνες του δικαίου της Ένωσης δεν επιτρέπουν τη θέση του λογότυπου βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης επί προϊόντων προερχομένων από ζώα που εσφάγησαν χωρίς προηγούμενη αναισθητοποίηση στο πλαίσιο λατρευτικών τύπων.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106